

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/124/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114214324
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2114214324.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Daša Kontríková, v právnej veci žalobcov: 1/ H. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXX, 2/ E. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXX, obaja zastúpení: Mgr. Matej Csenky, advokát, Dolné Bašty 2, Trnava, proti žalovaným: 1/ Slovenská kancelária poisťovateľov, IČO: 36062235, Trnavská cesta 82, Bratislava, zastúpený: JUDr. Ladislav Udvaros, advokát, Cukrová 14, Bratislava, 2/ T. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. T., N., Macedónska republika, občan Macedónskej republiky, 3/VAMA-TRANS D.O.O.E.L, Selo Voislavici, 2420 Radovish, Macedónska republika, za účasti intervenienta na strane žalovaného 1/: Osiguruvanje MAKEDONIJA a.d. Skopje - Vienna Insurance Group, so sídlom 11 Oktomvri br. 25, 1000 Skopje, Macedónsko, zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, Vajnorská 55, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaniach proti rozsudku Okresného súdu Trnava, č. k. 26C/57/2014-254 zo dňa 15. februára 2018, žalovaných 1/, 3/ a intervenienta na strane žalovaného 3/ v časti o náhrade trov konania (vo výroku V. a VI.) a v časti, v ktorej súd vyhovel (vo výroku I. a II.), takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti (vo výroku I., II., V. a VI.) a v závislom výroku o povinnosti žalovaných 1/ a 3/ zaplatiť súdny poplatok (výrok X.) a o náhrade trov konania štátu (výrok IX.) ruší a vec sa mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalovaných 1/ a 3/ zaviazal zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 25.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Výrokom II. žalovaných 1/ a 3/ zaviazal zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 25.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Výrokom III. súd žalobu vo zvyšku zamietol, výrokom IV. žalobu voči žalovanému 2/ zamietol, výrokom V. žalobcovi 1/ priznal voči žalovaným 1/ a 3/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného, výrokom VI. žalobcovi 2/ priznal voči žalovaným 1/ a 3/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného, výrokom VII. priznal žalovanému 2/ voči žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, výrokom VIII. priznal žalovanému 2/ voči žalobcovi 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, výrokom IX. štátu nárok na náhradu trov konania nepriznal a výrokom X. žalovaného 1/ a 3 zaviazal zaplatiť súdny poplatok vo výške 1.566 eur za žalobu.

2. Súd rozsudok po citovaní § 11 a § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej iba „OZ“), vecne odôvodnil tým, že mal vykonaným dokazovaním preukázané, že žalovaný 2/ dňa 10.12.2012 v čase približne o 19:57 hod. na ceste 1/61 na 66,16 km v úseku medzi obcami Madunice a Červeník viedol ako vodič nákladné motorové vozidlo značky Volvo, evidenčné číslo ŠT-724-IM s návesom značky KOEGEL, evidenčné číslo ŠT-713-IM, smerom od obce Madunice na mesto Trnava, kde pred vchádzaním do

krížovky cesty 1/61 a príjazdovej cesty od mesta Leopoldov v miernej pravotočivej zákrute prešiel s vozidlom do protismernej časti vozovky, v ktorom prednou časťou vozidla narazil do tam idúceho motorového vozidla značky Opel Tigra, evidenčné číslo PN-537 BM, ktoré v tom čase viedla ako vodička dcéra žalobcov E. X., čím uvedeným konaním spôsobil E. X. ťažké zranenia ako početné povrchové poranenia na hlave, trupe i končatinách s krvácaním navonok, zlomeniny kostí dolných končatín a prerušenie väzivového spojenia medzi 1. a 2. stavcom krčnej chrbtice s pomliaždením miechy s následným rozvojom opuchu, ktoré zlyhaním riadiacich a regulačných funkcií centrálnej nervovej sústavy bezprostredne viedlo k smrti E. X., pričom svojím konaním porušil ustanovenia § 9 ods. 1, § 137 ods. 2 písm. c/ Zákona č. 812009 Za. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania (porušením dôležitej povinnosti uloženej páchatelovi podľa zákona), čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. hl Trestného zákona. Za uvedený skutok bol žalovaný v 2/ odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 2 roky s podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody na skúšobnú dobu v trvaní 4 roky a na trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu v trvaní 4 roky. Súd poškodených odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Uvedené mal súd preukázané z rozsudku Okresného súdu Piešťany č. k. 1T/80/2013 zo dňa 18.09.2013, právoplatného dňa 18.09.2013, ktorým je súd v zmysle § 193 Civilného sporového poriadku viazaný. V konaní bolo nesporné, že vlastníkom nákladného motorového vozidla značky Volvo, evidenčné číslo ŠT-724-IM a návesu značky KOEGEL, evidenčné číslo ŠT-713-IM ku dňu dopravnej nehody bol žalovaný 3/ a že žalovaný 3/ mal uzavreté s právnym predchodcom intervenienta ako poisťovateľom povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn značky Volvo, evidenčné číslo ŠT-724-IM a návesu značky KOEGEL, evidenčné číslo ŠT-713-IM a že bol držiteľom zelenej karty, t.j. Medzinárodnej karty automobilového poistenia. Z výpovede žalovaného 2/ mal súd preukázané, že tento je spoločníkom, štatutárnym orgánom a jediným zamestnancom žalovaného 3/.

3. Na základe zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 2/ došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/ a 2/ tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. V danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je i rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmom, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny, takže primeraným zadostučinením v danom prípade je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostávajúca osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.

4. V danej veci v dôsledku tragickej smrti dcéry žalobcov následkom dopravnej nehody došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate jedinej dcéry, čím sú žalobcovia do budúcnosti ochudobnení o rodinný život a táto spočíva aj v citovej strate, keď žalobcovia smrťou dcéry stratili jej lásku a radosť s ňou prežívanú. Zároveň utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Žalobcovia mali s dcérou vybudovaný výnimočný vzťah, od malička jej venovali veľmi veľa času, vozili ju dva krát denne na tréningy plávania do Piešťan, cez víkendy s ňou chodili na súťaže, ako rodina trávili spolu veľa času. Žalobcovia s dcérou precestovali mnoho krajín, umožnili jej študovať rok v USA. Ich dcéra sa však vrátila na Slovensko, k rodičom, s ktorými v čase dopravnej nehody bývala v spoločnej domácnosti. Dcéra začala študovať na vysokej škole, mala známosť a žalobcovia v budúcnosti očakávali narodenie vnúčat. Žalobcom sa smrťou ich dcéry zmenil celý život, pretože dcéru spolu vychovávali, starali sa o jej všestranný rozvoj, podporovali ju a vytvárali spolu šťastnú rodinu. Z výsluchu žalobcov mal súd preukázané, že smrťou dcéry sa ich rodinný život

zmenil, žalobcovia stratili zmysel života. Žalobcovia nečakane prišli o svoje jediné dieťa, keď okrem E. iné dieťa nemali a dodnes ani nemajú. Zo spisu Okresného súdu Piešťany sp. zn. 6Pc/1/2017 mal súd preukázané, že manželstvo žalobcov po smrti dcéry nadobudlo formálnu podobu, stratilo spoločenskú úlohu, smrť dcéry poznačila spolužitie manželov, oslabilo to ich citové väzby, vytratila sa medzi nimi citová náklonnosť, z manželstva sa stal formálny zväzok, manželstvo sa postupne rozpadlo a súd ich manželstvo rozviedol. Smrť jedinej dcéry bola pre nich silným negatívnym zážitkom, šokom, utrpeli silnú citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva, dodnes túto stratu neprekonali a stratili zmysel svojho života. U žalobcov sa prejavili zdravotné problémy psychického charakteru, podrobili sa liečbe antidepresívami. Žalobcovia sa uzavreli do seba, prestali komunikovať s okolím, prerušili väčšinu kamarátskych vzťahov a v samote sa snažia vyrovnáť so smrťou dcéry.

5. V danom prípade má súd za to, že nie je potrebné preukazovať, že došlo k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti žalobcov v spoločnosti, pretože to nie je obligatórnou podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri zásahu do práva na ochranu osobnosti, spočívajúcom v narušení súkromného a rodinného života. Jediným predpokladom je, že primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka je nepostačujúce, následok spočívajúci v znížení vážnosti osoby v spoločnosti je v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka uvedený len príkladom a nevzťahuje sa na zásahy do súkromného alebo rodinného života fyzickej osoby. Neoprávnený zásah do práva na súkromie totiž nemusí vždy vyvolať zníženie vážnosti alebo dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby v spoločnosti. Porušenie práva na súkromie treba odlišovať od prípadov neoprávnených zásahov do práva na česť, dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života je existencia závažnej ujmy, teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za značnú. V danom prípade došlo protiprávnym konaním žalovaného 2/ k nezvratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti dcéry žalobcov, keď títo prišli o možnosť zachovávať s ňou sociálne a citové väzby, utrpeli i citovú traumou. Citová, morálna a sociálna ujma žalobcov bola v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného 2/. Žalovaný 2/ svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je nepochybné, že ujmu, ktorá žalobcom vznikla, by na ich mieste každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú.

6. Určenie výšky peňažnej náhrady v prípade splnenia podmienok § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri svojom rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, t. j. jednak zo závažnosti vzniknutej ujmy a jednak z okolností, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal u každého žalobcu predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia dcéry pri dopravnej nehode a dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nich vyvolala. Zohľadnil aj to, že išlo o nebanlivostný trestný čin žalovaného 2/. V konaní nebolo preukázané a uvedené nebolo ani nikým tvrdené, spoluzavinenie dcéry žalobcov na predmetnej dopravnej nehode. Súd dospel k záveru, že v danom prípade je primeranou výška nemajetkovej ujmy v sume 25.000 eur, a to v prípade oboch žalobcov, ktorá podľa názoru súdu zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti jedinej dcéry a dôsledky, ktoré táto strata u žalobcov vyvolala. Následkom protiprávneho konania žalovaného 2/ došlo v danom prípade k nenávratnej deštrukcii možnosti rozvoja medziľudských väzieb medzi žalobcami a ich dcérou a tým k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv žalobcov, práva na ich súkromie a rodinný život. Iba morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia nemôže odčiniť dopad protiprávneho konania žalovaného v 2. rade. V prípade žalobcov sa jednalo o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti žalobcov, ktorý zanechal v ich živote trvalé následky. Trauma, ktorá žalobcom vznikla smrťou ich dcéry, je neodstrániteľná z ich citového života. Vzťah rodičov k dieťaťu, navyiac k jedinému, je vzťahom unikátnym, jedinečným a nenahraditeľným a protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život a to mimoriadne ťažký a nereparovateľný. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že smrťou dcéry žalobcov došlo k tak závažnému neoprávnenému zásahu do práva na ochranu ich osobnosti, ktorý spočíva v obmedzení súkromného a rodinného života, kedy smrťou dcéry stratili navždy možnosť viesť s dcérou rodinný a súkromný život, pričom trauma rodičov zo smrti dieťaťa je neodstrániteľná, na čo súd prihliadol pri určení výšky nemajetkovej ujmy a žalovaným 1/ a 3/

uložil povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov sumu 25.000 eur, keď zároveň vychádzal z obdobných rozhodnutí súdov (rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/479/2012 zo dňa 13.11.2013, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co/470/2011 zo dňa 20.02.2013) a takto určenú výšku nemajetkovej ujmy považoval za primeranú. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobcov ako nedôvodnú zamietol.

7. Uviedol tiež, že intervenient v konaní namietal, že žalobcovia si predmetný nárok uplatnili z dôvodu, že trest vymeraný žalovanému 2/ za jeho konanie nemožno považovať za primerané zadosťučinenie za zásah do osobnostných práv žalobcov, a to práva na súkromie. Zo žaloby žalobcov ako aj z ich výsluchu však vyplýva, že toto nebol jediný dôvod uplatnenia tohto nároku na súde, ale svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy si uplatnili aj z iných dôvodov, z ktorých súd priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy každému vo výške 25.000 eur.

8. Žalovaný 1/ a intervenient žiadali žalobu žalobcu 1/ zamietnuť z dôvodu, že tento na pojednávaní uviedol, že požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je suma, ktorú do dcéry investovali počas jej života. Žalobcovia v žalobe však uviedli, že vyčíslenie nemajetkovej ujmy je len orientačné a ani prípadné nahradenie tejto ujmy finančnou kompenzáciou v požadovanej výške nemôže v žiadnom prípade zohľadniť tú bolesť, ktorou žalobcovia trpia v dôsledku úmrtia svojej jedinej dcéry. Suma, ktorú žalobcovia uplatňujú z titulu nemajetkovej ujmy je výsledkom ich duševného a psychického stavu, vnútorných pocitov, pocitov bezmocnosti, ale nikdy v skutočnosti nenahradí stratu ich jedinej milovanej dcéry a nemajetková ujma nepredstavuje finančnú kompenzáciu straty dcéry, nakoľko stratu ľudského života nemožno vyjadriť peniazmi, avšak aspoň čiastočne môže zmierniť útrapy žalobcov spôsobené neoprávneným zásahom žalovaného 2/ do osobnostného práva žalobcov na ochranu súkromia. Z odôvodnenia žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobcovia sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nie náhrady škody, preto v žalobe neuviedli presný spôsob výpočtu požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, keď toto v prípade náhrady nemajetkovej ujmy je objektívne nemožné a je výlučne na úvahe súdu stanoviť jej výšku.

9. Pri riešení otázky, kto nesie zodpovednosť za zásah do osobných práv žalobcov podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, resp. kto je pasívne legitimovaný, vzal súd do úvahy, že z hľadiska obsahu a účelu sú zodpovednostným vzťahom vzniknutým v dôsledku zásahu do osobnostných práv najbližšie zodpovednostné vzťahy, na ktoré dopadajú ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. V zodpovednostnom právnom vzťahu na jednej strane vystupuje ten, kto sa dopustil protiprávneho konania a na druhej strane ten, komu týmto protiprávnym konaním vznikla určitá ujma. Totožný je účel oboch inštitútov - zabezpečiť v čo najväčšej miere nahradenie vzniknutej škody.

10. Žalovaný 2/ ako vodič motorového vozidla bol zamestnancom žalovaného 3/, zároveň bol jeho spoločníkom a štatutárnym orgánom, čo mal súd preukázané z výsluchu žalovaného 2/, ktoré skutkové tvrdenia neboli po jeho výsluchu sporné, k dopravnej nehode došlo v rámci plnenia pracovných povinností u žalovaného 3/, pričom občianskoprávne sankcie podľa § 13 Občianskeho zákonníka postihujú samotnú túto právnickú osobu pri analogickom použití § 420 ods.2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 853 Občianskeho zákonníka (por. rozsudok NS ČR 30 Cdo1627/2005). Ustanovenie § 420 ods. 2 obč. zák. dopadá na prípady, kedy konkrétnu činnosť, pri ktorej vznikla škoda, vykonáva právnická či fyzická osoba (podnikateľ) nie sama, ale prostredníctvom iných osôb, ktoré zamestnáva, alebo ich prácu k svojej činnosti využíva. Táto zodpovednosť právnickej či fyzickej osoby sa uplatní nielen v prípadoch, kedy škoda bola spôsobená ich zamestnancom, ale i vtedy, ak bola spôsobená inými osobami, ktoré podnikateľský subjekt použil k svojej činnosti. Nie je preto podmienkou priamy právny (zmluvný) vzťah toho, kto škodu spôsobil, voči podnikateľovi. Tzv. osoba použitá k činnosti nevykonáva prácu vlastným menom na vlastné riziko, ale pre právnickou (fyzickú) osobu, podľa jej pokynov či príkazov, poprípade v jej záujme. Podstatné je, či konanie toho, kto škodu spôsobil, nepostrádalo miestny, časový a vecný vzťah k plnenej úlohou podnikateľa v rámci jeho činnosti, teda či nešlo o konanie, ktorým škodca sledoval svoj vlastní záujem; rozhodujúci je vnútorný (účelový) vzťah konania, pri ktorom vznikla škoda, k činnosti podnikateľa, ktorú vykonáva. Priama zodpovednosť toho, kto škodu spôsobil, nastáva len v prípade, že jeho konanie, ktorým bola škoda spôsobená, nespadá do rámca činnosti podnikateľa, pre ktorého prácu vykonával (tzv. exces) (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 1855/2012). Z uvedeného vyplýva, že žalovaný 2/ v zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka za škodu spôsobenú pri tejto dopravnej nehode nezodpovedá, preto v konaní nie je pasívne vecne legitimovaný. Z tohto dôvodu súd žalobu voči žalovanému 2/ ako nedôvodnú zamietol.

11. Súd má za to, že pasívna legitímácia žalovaného 3/ ako prevádzkovateľa dopravy a vlastníka motorového vozidla zn. Volvo, evidenčné číslo ŠT-724-IM a návesu značky KOEGEL, evidenčné číslo ŠT-713-IM, ktorým v čase dopravnej nehody jazdil žalovaný 2/, je daná v zmysle ustanovenia § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku sú udalosť vyvolaná osobitnou povahou dopraveného prostriedku, škoda a príčinná súvislosť medzi danou udalosťou a vznikom škody, ktoré predpoklady boli v konaní preukázané, keď dopravnou nehodou vyvolanou osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla zomrela dcéra žalobcov, v dôsledku čoho vznikla žalobcom nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do ich osobnostných práv, konkrétne do práva na súkromný a rodinný život. Vzhľadom na sprísnenú objektívnu povahu zodpovednosti sa na vznik zodpovednostného vzťahu nevyžaduje zavinenie. Prevádzkovateľ dopravy preto zásadne zodpovedá bez zreteľa na zavinenie. V prípade spôsobenia nemajetkovej ujmy na osobnostných právach tak ako v prípade škody (majetkovej) spôsobenej osobitnou prevádzkou zodpovedá prevádzkovateľ dopravy, ktorú zodpovednosť treba analogicky vyvodiť z § 853 a § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka.

12. Pasívna legitímácia žalovaného 1/, ktorý má postavenie poistiteľa žalovaného 3/ (zodpovedného subjektu) a jeho povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu nemajetkovej ujmy vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, ods. 3 písm. a), § 24 ods. 2 písm. d), ods. 3, ods. 5 Zákona o PZP. V konaní bolo nesporné, že vlastníkom nákladného motorového vozidla značky Volvo, evidenčné číslo ŠT-724-IM a návesu značky KOEGEL, evidenčné číslo ŠT-713-IM ku dňu dopravnej nehody bol žalovaný 3/, ktorý mal uzavreté s právnym predchodcom intervenienta ako poistovateľom povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. značky Volvo, evidenčné číslo ŠT-724-IM a návesu značky KOEGEL, evidenčné číslo ŠT-713-IM a zároveň že bol držiteľom zelenej karty, t.j. Medzinárodnej karty automobilového poistenia, ktorá predstavuje medzinárodne uznávaný doklad o poistení zodpovednosti z prevádzky motorových vozidiel. Žalovaný 2/ ako vodič cudzozemského motorového vozidla sa pri dopravnej nehode preukázal zelenou kartou platnou na území Slovenskej republiky, preto nebol podľa § 16 ods. 3 písm. a) Zákona o PZP povinný uzavrieť hraničné poistenie a poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou tohto cudzozemského motorového vozidla poskytuje žalovaný 1/.

13. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške (v tom rozsahu) v akom za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poistiteľa plniť, je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, t. j. uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, o. i. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona).

14. Súd sa nestotožnil a argumentáciou žalovaného 1/, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením a teda neexistuje právny titul, na základe ktorého by mal žalovaný 1/ plniť žalobcom nemajetkovú ujmu v peniazoch, preto namietal nedostatok svojej pasívnej legitímácie pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

15. V danom prípade súd dospel k záveru, že zásah do osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život) bol spôsobený pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný 2/, pri prevádzkovaní dopravy pre žalovaného 3/. Žalovaný 1/ bol poisťovateľom jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súd dospel k záveru, že žalovaný 1/ je v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitímovaný podľa § 4 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, ods. 3 písm. a), § 24 ods. 2 písm. d), ods. 3, ods. 5 Zákona o PZP. Poistený má v zmysle týchto zákonných ustanovení z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi.

16. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v Zákone o PZP. Súd je toho názoru, že pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené

prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu zákona č. 381/2001 Z. z. (gramatický výklad), resp. vychádzajúci z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely Zákona o PZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia.

17. Napokon pri výklade pojmu škoda pre účely Zákona o PZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

18. S použitím eurokomformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 Zákona o PZP a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, preto podľa súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa citovaného zákona, a preto je aj daná pasívna legitímácia žalovaného 1/ na náhradu tejto nemajetkovej ujmy.

19. Vnútroštátny orgán aplikácie práva sa má vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. októbra 2013 (C-22/12) vo veci Haasová, pod pojmom ujma na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor na základe týchto svojich úvah dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Podľa výroku ktorého článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady č. 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/15/EHS z 11.05.2005 a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových

vozidiel sa majú vykladať tak, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V 56. bode rozsudku Súdny dvor konštatoval, že poškodené osoby pri svojom nároku sa opierajú o § 11 Občianskeho zákonníka, teda majú oporu vo vnútroštátnom práve. V 57. bode rozsudku sa uvádza, že tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Citovaným rozsudkom Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Súdny dvor súčasne upozornil, že i keď nerozhoduje vnútroštátny spor, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora, pričom týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

20. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

21. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka) umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy, musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Súd preto neuznal právnu argumentáciu žalovaného 1/, že nie je pasívne legitimovaný v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku.

22. Súd poukazuje na právny názor vyslovený Najvyšším súdom SR v rozsudku č. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017, podľa ktorého pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v Zákone o PZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Pri výklade pojmu škoda nie je možné vychádzať výlučne z gramatického výkladu, ale z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, nakoľko zodpovednostný zákon bol výsledkom transpozície smerníc EÚ a komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu. Najvyšší súd zároveň poukázal na uznesenie ÚS III. ÚS 666/2016, podľa ktorého pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 <. Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Najvyšší súd konštatoval, že takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitimácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.

23. Poškodený má neobmedzený priamy nárok na plnenie voči poisťiteľovi a môže priamo od neho požadovať náhradu nemajetkovej ujmy. Zároveň si môže uplatňovať náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla aj od poisteného. Môže svoj nárok uplatniť buď samostatne

voči každému, alebo spoločne žiadať plnenie aj proti poisťiteľovi aj proti poistenému, pričom plnenie môže dostať len raz, preto poškodený má nárok na plnenie proti dvom subjektom, avšak z iného právneho dôvodu. Žalovaní potom majú postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi solidarita a jedným rozhodnutím môže byť každý z nich zaviazaný na splnenie celého dluhu žalobcovi 1/ a 2/, avšak vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého.

24. Žalovanému 1/ a žalovanému 3/ súd uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 25.000 eur a žalobkyni 2/ sumu 25.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. V prípade plurality zodpovedných subjektov na náhradu nemajetkovej ujmy, ak poškodení mali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči zodpovednému subjektu a na totožné plnenie súčasne nárok z iného dôvodu proti poisťovateľovi a proti prevádzateľovi vozidla, nebolo možné uložiť žalovaným povinnosť solidárneho plnenia (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 499/2002, sp. zn. 25 Cdo 2464/2000).

25. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného 2/ bolo zasiahnuté do práva na súkromie a rodinný život žalobcov. Zásah do práv žalobcov nastal momentom smrti ich dcéry, t.j. dňa XX.XX.XXXX, žalobcovia mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 11.12.2012. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 11.12.2015. Žalobcovia podali žalobu na súde dňa 27.05.2014 a domáhali sa voči žalovaným 1/ až 3/ zaplata spoločne a nerozdielne sumy 350.000 eur. Žalobcovia teda v žalobe žiadali, aby žalovaní 1/ až 3/ boli zaviazaní plniť dlh spoločne a nerozdielne, pričom spôsob prijatia dluhu na strane žalobcov uvedený nebol, preto sa takto určené spoločné právo považuje bez ďalšieho za delené, keď žalobcovia mali od počiatku postavenie samostatných procesných spoločníkov. Následne podaním doručeným súdu dňa 07.11.2017 zmenili žalobcovia žalobu a žiadali uložiť žalovaným 1/ až 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 175.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného a zároveň žiadali uložiť žalovaným 1/ až 3/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 175.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Vzhľadom, na to, že žalobcovia zmenou žaloby upresnili len spôsob prijatia pohľadávky žalobcami a zmenili spôsob zaviazania žalovaných na plnenie dluhu, pričom žalobcovia si zmenenou žalobou neuplatnili nový nárok ani nežiadali priznať viac, považoval súd vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaných za nedôvodnú.

26. O náhrade trov konania žalobcov 1/ a 2/ rozhodol súd podľa pomeru úspechu strán sporu tak, že žalobca 1/ a aj žalobkyňa 2/, ktorí boli v konaní vo vzťahu k žalovaným 1/ a 3/ úspešní, majú voči žalovaným 1/ a 3/, nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žalobcovia 1/ a 2/ boli plne procesne úspešní, nakoľko mali úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výučne od úvahy súdu, ktorú žalobcovia nemohli nijako predvídať. Preto majú žalobcovia nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Súd zároveň poukazuje na § 10 ods. 8 zákona č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

27. O nároku žalovaného 2/ na náhradu trov konania rozhodol súd podľa pomeru úspechu tak, že žalovaný 2/, voči ktorému bola žaloba zamietnutá a ktorý mal teda v konaní plný úspech, má voči žalobcovi 1/ a aj voči žalobkyni 2/, ktorí boli v časti voči žalovanému 2/ neúspešní, nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

28. O náhrade trov konania štátu, ktoré štátu vznikli zaplatením odmeny súdneho prekladateľovi za preklad písomností do jazyka macedónskeho pre žalovaného 2/ a 3/, rozhodol súd tak, že štátu sa nárok

na náhradu trov konania nepriznáva, nakoľko v zmysle § 155 ods. 2 CSP trovy spojené s tým, že strana koná v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie, znáša štát.

29. Vzhľadom na to, že žalobcovia 1/ a 2/ sú v konaní od poplatku oslobodení a súd ich žalobe vyhovel, zaviazal súd žalovaného 1/ a žalovaného 3/, ktorí boli v konaní neúspešní, na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 1.566 eur (66 eur + 1.500 eur ako 3 % z priznanej sumy) do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

30. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 1/ v rozsahu výroku, ktorým ho súd zaviazal na úhradu nemajetkovej ujmy a v časti o trovách konania z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Zásadným problémom, ktorý je potrebné riešiť, je ustálenie právnej povahy nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2) v „súbehu“ s ustanoveniami § 420 a nasl. OZ, resp. § 4 Zákona o povinnom zmluvnom poistení č. 381/2001 Z. z. (ZPZP). V merite prejednávanej veci poukazuje na to, že uplatnenie nároku v zmysle ust. § 13 ods. 2 OZ logicky a systematicky nespadá pod úpravu náhrady škody, náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje satisfakciu - zadosťučinenie za utrpenú traumu, a nie náhradu škody. Systém a vnútorná logika v Slovenskej republike platného občianskeho práva činia medzi týmito pojmami zásadný rozdiel. Odlišnosť nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 OZ od škody podľa ust. § 420 a nasl. OZ potvrdzuje tiež ust. § 16 OZ, podľa ktorého kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. V tejto súvislosti si dovoľuje už tu poukázať na skutočnosť, že v odôvodnení napadnutého rozsudku uvádzaná judikatúra tento rozpor vôbec nerieši, dá sa povedať, tejto súvislosti sa vyhýba. Ustanovením § 16 OZ je určená jasne formulovaná hranica, ktorá explicitne pojem škoda a nemajetková ujma od seba oddeľuje. Uvedený rozdiel medzi nemajetkovou ujmou za zásah do osobnostných práv a škodou nie je možné preklenúť. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nespadá pod nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu podľa ZPZP, nakoľko tento nárok nespadá pod zodpovednosť poisteného (prevádzkovateľa motorového vozidla) za škodu podľa OZ.

31. V tejto súvislosti si dovoľuje poukázať na stanovisko Najvyššieho súdu SR, prezentované v uznesení vo veci 8 Cdo 219/2016 zo dňa 15. mája 2017, v ktorom síce z procesných dôvodov bolo odmietnuté dovolanie jednej zo sporových strán, obsahuje však zásadné stanovisko nasledovného znenia: „Podľa dovolacieho súdu v preskúmvanej veci nejde ani o prípad nenáležitosti (podľa žalobkyne „extrémneho“) vybočenia z ustálenej súdnej praxe slovenských súdov. Práve naopak, rozhodnutie odvolacieho súdu je plne súladné s dovtedajšou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorý, na rozdiel od rozhodnutí niektorých krajských súdov uvádzaných žalobkyňou v dovolaní, v uznesení z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že podľa súčasne platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. K obdobným záverom dospel pri svojej rozhodovacej činnosti dovolací súd v uznesení z 31. marca 2016 sp. zn. 3 Cdo 301/2012. V tomto rozhodnutí dovolací súd nezistil dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. ani po rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (SD) C-22/12. Mal za to, že SD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obeti usmrtených pri dopravnej nehode. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. SD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzeráť. Z § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. vyplýva, že toto poistenie nepokrýva uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“, pričom škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník striktné od seba odlišuje (viď § 13 ods. 2 a § 16 Občianskeho zákonníka na jednej strane a § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka na druhej strane), pričom v uvedenom rozsudku SD nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v

zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia. Z rozsudku (SD) C-22/12 (v toľko pertraktovanej veci Haasová, ktorá je základom úvah „svedčiacich“ v prospech uplatňovaných nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy) však vyplýva iba, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má sice pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, avšak len v tom prípade, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Únijné právo nereguluje tzv. primárny zodpovednostný vzťah medzi poisteným a poškodeným, ani rozsah sekundárneho vzťahu medzi poškodeným a poisťovateľom (podľa ZPZP).

32. Únijné právo nepochybne ponecháva právo určiť členskými štátmi, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky povinného poistenia zodpovednosti za škodu. Záverom ešte poukazuje na nesprávne právne hodnotenie situácie súdom prvej inštancie v súvislosti so vznesenou námietkou premlčania, ktoré bolo súčasťou jeho vyjadrenia zo dňa 29.11.2017 - k zmene žaloby podaním žalobcov zo dňa 25.10.2017. Súd dôvodí na str. 28 v bode 75. nasledovne: "Žalobcovia teda v žalobe žiadali, aby žalovaní 1/ až 3/ boli zaviazaní plniť dlh spoločne a nerozdielne, pričom spôsob prijatia dlhu na strane žalobcov uvedený nebol, preto sa takto určené spoločné právo považuje bez ďalšieho za delené, keď žalobcovia mali od počiatku postavenie samostatných procesných spoločníkov... Vzhľadom na to, že žalobcovia zmenou žaloby upresnili len spôsob prijatia pohľadávky žalobcami a zmenili spôsob zaviazania žalovaných na plnenie dlhu, pričom žalobcovia si zmenenou žalobou neuplatnili nový nárok ani nežiadali priznať viac, považoval súd vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaných za nedôvodnú. "Súd prvej inštancie teda sám konštatuje, že žalobcovia si zmenenou žalobou neuplatnili nový nárok ani nežiadali priznať viac. Pritom úplne opomenul znenie § 140 ods. 1) a 2) CSP, podľa ktorého zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo, alebo i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe. Práve z tohto právneho dôvodu namietal pripustenie žaloby tak, ako bolo navrhnuté. Ak teda zmena žaloby bola predsa len pripustená, otázka premlčania mala byť riešená v súlade s ustanovením § 100 a nasl. OZ, pretože žalobcovia 1/ a 2/ si svoje samostatné nároky uplatnili až dňom doručenia zmeny žaloby súdu - teda 7.11.2017. V opačnom prípade zmena žaloby nemala byť pripustená a súd mal konať o žalobe v pôvodnom znení. Na základe týchto skutočností žiada, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel, žalobu voči žalovanému 1/ v celom rozsahu zamietol a priznal nám plnú náhradu trov konania.

33. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 3/ v časti, kde súd zaviazal žalovaného 3/ k náhrade nemajetkovej ujmy a v časti náhrady trov konania z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d) a h) CSP. Žalovaný 3/ považuje rozhodnutie o výške priznanej nemajetkovej ujmy za neprimerané. Je pravdou, že podľa §-u 13 ods. 2 OZ, sa umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť následky. V prípade, ak by nepostačovalo morálne zadosťučinenie, možno podľa § 13 ods. 2 OZ priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené kritéria a síce závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolností, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že domáhaná nemajetková ujma sa odvíja od dopravnej nehody, ktorú mal spôsobiť žalovaný 2/ dňa 10.12.2012. Nehoda v konečnom dôsledku bola klasifikovaná ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. Žalovanému 2/ bol uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 4 roky a zároveň bol mu uložený trest zákazu činnosti 4 roky. Teda predmetnou dopravnou nehodou bola spôsobená smrť dcéry žalobcov 1/ a 2/. Vzhľadom k tomu, že išlo o smrteľnú dopravnú nehodu, bola preukázaná závažnosť nemajetkovej ujmy. Taktiež bolo preukázané, za akých okolností došlo k neoprávnenému zásahu a síce konaním žalovaného 2/. Vzhľadom k tomu, že súd zvažoval všetky okolnosti prípadu, bol žalovanému 2/ uložený trest výchovný na slobode, ako aj prísny trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu. Pokiaľ by bol veľmi závažným spôsobom spôsobil dopravnú nehodu žalovaný 2/, zrejme by súd postupoval tak, že by žalovanému 2/ uložil trest odňatia slobody. Žalobcovia odôvodňujú svoju žalobu tým, že mala byť narušená celistvosť ich rodiny, že išlo o neoprávnený zásah do ich súkromia, že utrpeli citovú ujmu a bol narušený ich rodinný život. Taktiež uviedli, že smrťou dcéry žalobcovia stratili zmysel do života, čo v konečnom dôsledku viedlo k rozvodu manželstva. Žalovaný 3/ poukazuje na to, že v skutočnosti žalobcovia neprodukovali dôkazy spojené s tým, ako smrť ich dcéry vplývala na ich psychiku, pokiaľ požívali antidepresíva, či to bolo v súvislosti so smrťou dcéry alebo s niečím iným. V tomto smere žalobcovia neprodukovali dostatočné dôkazy, na tú skutočnosť, že ich nárok na nemajetkovú ujmu je oprávnený dokazovali celú skutočnosť len tým, že došlo k rozvodu ich manželstva. Má za to, že žalobcovia neuniesli v plnej miere bremeno dôkazu.

34. Žalovaný 3/ poukazuje na spisový materiál Okresného súdu v Piešťanoch č. k. 1T 80/2013. V prípravnom konaní bol vypočutý žalobca 1/ H. X., ktorý nakoniec svojho výsluchu dňa 07.01.2013 uviedol: „nesúhlasím s trestným stíhaním obvineného, nechcel zabiť moju dcéru, podľa mňa je chyba v dopravnom značení na úseku, kde došlo k dopravnej nehode...“. Z uvedeného výsluchu žalobcu 1/ vyplýva v skutočnosti, že sa na žalovaného 2/ nehneval, nemal záujem, aby bol potrestaný resp. bol mu uložený akýkoľvek trest. Teda aj táto skutočnosť svedčí, že v tom čase, teda po nehode až tak nepociťoval stratu svojej dcéry, tak, ako to uviedol v žalobe a na pojednávaniach pred Okresným súdom v Trnave. Okrem toho sa nachádza v trestnom spise aj ospravedlnenie žalovaného 2/ zo dňa 31.01.2013, kedy tento žalovaný napísal H. X. a jeho manželke, aby sa na jeho osobu nehnevali, odpustili mu a zároveň sa týmto dopisom za celé svoje konanie ospravedlnil. Tieto dve hore uvedené skutočnosti dosvedčujú, že aj zo strany žalovaného 2/ bola vyslovená úprimná satisfakcia so stratou dcéry žalobcov. Vzhľadom k tomu, že ide o voľnú úvahu súdu pri určení výšky nemajetkovej ujmy, týmto svojim odvolaním sa domáha zníženia priznanej nemajetkovej ujmy na sumu 10.000 eur pre každého zo žalobcov.

35. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti, kde súd zaviazal žalovaného 1/ k náhrade nemajetkovej ujmy a v časti náhrady trov konania podal odvolanie intervenient stojaci na strane žalovaného 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Nesúhlasí s argumentáciou žalobcov v ktorej poukazujú na tú skutočnosť, že žalovanému 1/ by mala byť priznaná pasívna vecná legitímácia v spore. Vzhľadom na rozhodovaciu prax najvyššej súdnej autority na území Slovenskej republiky podľa jeho názoru s takouto interpretáciou platnej a účinnej legislatívy na území Slovenskej republiky nemožno súhlasiť. Argumentácia obhajujúca pasívnu vecnú legitímáciu poisťovní pri náhrade nemajetkovej ujmy pri povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla je postavená na aplikácii extenzívneho eurokonformného výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „Zákon o PZP“) v spojení s ostatnými ustanoveniami citovaného Zákona o PZP. Má za to, že s touto eurokonformnou argumentáciou nemožno súhlasiť v celom rozsahu. „Eurokonformný“ výklad sa argumentačne opiera o rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej ako „ESD“) zo dňa 24. 10.2013 vo veci C-22 / 12.

36. V tomto vyjadrení si dovoľuje poukázať na samotné rozhodnutie ESD zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/ 12, ktorého výrok / právna veta znie nasledovne: „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EI-IS -1 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok I ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/ 14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/ EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Zastáva právny názor, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia, a preto jeho záver o neexistencii pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 1/ je správny. Je možné konštatovať, že ak určitá konkrétna osoba zasiahne do osobnostných práv inej osoby, ktorých porušenie je dôvodom na priznanie nemajetkovej ujmy, pričom tento zásah a teda i zodpovednosť zaň, podľa jeho názoru, nie je možné preniesť na iný tretí subjekt, a to ani v prípade, ak ide o poisťovateľa zodpovedného subjektu, ak nemajetková ujma nie je výslovne predmetom poistenia. Vo výklade a právnom posúdení nároku na nemajetkovú ujmu zastáva i po vydaní rozhodnutia ESD C-22/12 právny názor, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

37. Poukazuje hlavne na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako najvyššej súdnej autority v teritoriálnom priestore Slovenskej republiky, a to Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.04. 2011, sp. zn. 4Cdo/168/2009. Vo svetle teórie práva nie je možné stotožniť právo na náhradu škody a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry

fyzickej osoby (dotýkajúcej sa napr. zdravia) a obdobne nie je možné subsumovať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniknutý z dôvodu neoprávneného zásahu do tzv. osobnostných práv pod pojem „škoda na zdraví“ uvedený v § 4 ods. 2 písmeno a) Zákona o PZP. Poistovňa je viazaná pri výkone povinného zmluvného poistenia zodpovednosťou za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla Zákomom o PZP, do ktorého obsahu boli podľa príslušných dôvodových správ transponované aj smernice Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie. Zdôrazňuje, že nielen z názvu Zákona o PZP, ale aj z jeho celého obsahu vyplýva, že predmetné povinné zmluvné poistenie kryje nároky z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu. Poistovňa nie je oprávnená rozširovať poistné krytie v protiklade so znením zákona a v rozpore s dlhodobým výkladom pojmu „náhrada škody.“ Stanovisko žalobcov vo vzťahu k Uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky III ÚS 666/2016 je podľa jeho názoru nesprávne. Žalobcovia ako aj súd uvádzajú, že Ústavný súd Slovenskej republiky definitívne vyriešil otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovateľa, považujeme za nepresné, účelové a deziinterpretáčn. Po analýze Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky je zrejmé, že sa nezaoberal hodnotením právnej stránky veci ako takej. Ústavný súd Slovenskej republiky sa zaoberal otázkou porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v kontexte čl. 20. zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky a označil odôvodnenie súdu za dostatočné nehodnotil ho po stránke právnej. Domnieva sa, že Ústavný súd prekročil účel svojho poslanca a vyjadril vo veci právny názor, ktorý nemôže byť pre všeobecné súdy Slovenskej republiky záväzný. Vzhľadom na uvedené má za to, že žalovaný 1/ nie je pasívne legitimovaným subjektom v predmetnom spore. Vzhľadom na uvedené je potrebné zdôrazniť, že konštantná Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa nezmenila ani po vydaní rozsudku ESD zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 a ani po uzneseniach Ústavného súdu Slovenskej republiky. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako najvyššia právna autorita, ktorého personálne obsadenie je predpokladom spravodlivého a právne správneho rozhodnutia vo veci jednoznačne vo svojej rozhodovacej praxi dochádza k záverom, že nemajetková ujma nie je škodou na účely plnenia v rámci povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel. Preto považuje postup súdu za právne nesprávny a neudržateľný.

38. Je možné konštatovať, že ak určitá konkrétna osoba zasiahne do osobnostných práv inej osoby, ktorých porušenie je dôvodom na priznanie nemajetkovej ujmy, pričom tento zásah a teda i zodpovednosť zaň, podľa jeho názoru, nie je možné preniesť na iný tretí subjekt, a to ani v prípade, ak ide o poisťovateľa zodpovedného subjektu, ak nemajetková ujma nie je výslovne predmetom poistenia. Vo výklade a právnom posúdení nároku na nemajetkovú ujmu zastáva i po vydaní rozhodnutia ESD C-22/12 právny názor, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, tak ako to uvádza aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach. V súlade s teóriou práva a judikatúrou, za nemajetkovú ujmu možno vo všeobecnom chápaní považovať akúkoľvek ujmu, ktorá pre poškodeného neznamená priamu stratu na majetku, čiže nie je vyjadriteľná v peniazoch. Postihuje teda inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Je zrejmé, že poslaním inštitútu nemajetkovej ujmy, resp. jej náhrady nie je nahrádzať materiálne veci, ako je byt, auto a podobne, popr. pokrytie nákladov adopcie výchovy dieťaťa do starostlivosti. Jej základným účelom je kompenzácia zásahu do osobnostnej sféry. „Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť bez ďalšieho účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo 93/2008 zo dňa 30.03.2010).

39. Je nepochybné, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, najmä práva na rodinný život. Na tomto mieste považujeme za nevyhnutné zdôrazniť aj tú skutočnosť, že nie je možné zamieňať náhradu nemajetkovej ujmy za kompenzáciu pokrytia následných aktivít a nákladov žalobcov alebo kompenzovať to o čo prišli, čo do finančnej stránky smrťou dcéry. Poukazujeme najmä na viaceré vyjadrenia v konaní, kedy žalobcovia odôvodňujú výšku uplatňovanej nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobom, ktorý je v rozpore s podstatou úpravy a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle Občianskeho zákonníka. Žalobcovia pri svojich výpovediach napríklad uviedli: „Náhradu nemajetkovej ujmy si uplatňuje vo výške 350.000 eur, v podstate kalkulovali s tým, čo všetko za celý život do života dcéry vložili.“, „K sume sme sa dopracovali tak, že kalkulovali náklady za každý deň počas 19 rokov.“

„tak kalkulovali, že žiadali len peniaze, ktoré investovali do E.“ Žalobkyňa 2/ pri odpovedi na otázku, prečo si uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 175.000 eur odpovedala „neviem.“ Má za to, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, konkrétne jej výška síce závisí od úvahy súdu, ale v danom prípade treba brať do úvahy tú skutočnosť, že žalobcovia podľa jeho názoru svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch tak ako to predpokladá Občiansky zákonník nepreukázali, nakoľko svoj nárok odôvodnili prostriedkami, ktoré investovali do dcéry za jej života, čo považuje za odôvodnenie v rozpore s podstatou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

40. Je na mieste konštatovanie, že žalobcami uplatňovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je v kontexte štandardnej judikatúry neprímerane vysoká. V tejto súvislosti si dovoľuje poukázať na viacero rozhodnutí: Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 3Cdo 228/2012 priznal manželovi a otcovi za smrť manželky a syna nemajetkovú ujmu vo výške 23.000 eur. Rozsudok Vrchného soudu v Olomovci sp. zn. 1 Co/87/2004 - konajúci súd rozhodol o nemajetkovej ujme vo veci, kedy pri dopravnej nehode zomrela dcéra žalobkyne. Súd žalobkyňu priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 300.000 Kč (11.102,48 eur). Krajský súd v Žiline sp. zn. 1960/256/2014, kedy bola chodkyňa zrazená a usmrtená na priechode pre chodcov priznal náhradu jej maloletému dieťaťu, ktoré prišlo o matku vo výške 10.000 eur. Okresný súd v Martine vo veci sp. zn. 5C/312/2014 priznal manželke a deťom nebohého usmrteného pri dopravnej nehode po 5.000 eur. Vo veci sp. zn. 56/189/2010 Okresný súd Martin priznal manželke a deťom usmrteného chodca náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 6.000 eur. Vzhľadom na uvedené žiada Krajský súd, aby predmetné rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil: Súd žalobu zamietá. Žalovaný 1/, 2/, 3/ a Interveniens majú voči Žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

41. K odvolaniu žalovaného 1/ a intervenienta žalovaného 1/ sa vyjadrili žalovaní 2/ a 3/. Majú za to, že po právnej stránke ohľadne zodpovednosti žalovaného 1/, t. j. Slovenskej kancelárie poisťovateľov správne rozhodol, keď sa odvolal na zák. č. 381/2001 Z. z. na ustanovenie §-u 4 ods. 1, na § 2 písm. 8/ zák. o PZP. V prvoinštančnom rozhodnutí sú citované jednotlivé §, na ktoré súd poukazuje a v podstate odôvodňuje prvoinštančné rozhodnutie. Taktiež sa odvoláva prvostupňový súd na ustanovenia § 822, 823 Obč. zák., ako aj na zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Taktiež prvoinštančný súd správne poukázal na to, že vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v danom prípade sú existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti resp. protiprávny úkon a príčinná súvislosť medzi ujmomou a protiprávnym úkonom.

42. Prvoinštančný súd vo svojom odôvodnení správne uviedol, že Slovenská kancelária poisťovateľov má postavenie poisťiteľa žalovaného 3/ a jeho povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vyplýva z ustanovení § 4 ods. 2 písm. a/, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, 3 písm. a/, § 24 ods. 2 písm. d/, ods. 3, ods. 5 zák. o PZP. Ďalej súd vo svojom rozsudku uviedol, že taktiež bolo nesporne preukázané, že vlastníkom nákladného motorového vozidla zn. Volvo ku dňu dopravnej nehody bol žalovaný 3/, ktorý mal uzavreté s právnym predchodcom intervenienta, ako poisťovateľom povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zároveň bol držiteľom zelenej karty. Ďalej súd odôvodnil svoje právne stanovisko, že pre účely zákona o PZP treba pojem škoda vykladať extenzívne, teda v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých. Vzhľadom na všetky tieto hore uvedené skutočnosti považuje odvolanie Slovenskej kancelárie poisťovateľov za nedôvodné. Ohľadne tvrdení žalovaného 1/ o námietke premlčania nechávajú žalovaní 2/ a 3/ na úvahu odvolacieho súdu, či v skutočnosti dôvody, ktoré uvádza žalovaný 1/ nie sú rozšírené nároky žalobcov u 1/ a 2/ premlčané. V prípade úspechu žalovaného 2/ a 3/ sa domáhajú priznania trov odvolacieho konania.

43. K odvolaniu žalovaného 3/ sa vyjadril žalovaný 1/. Uviedol, že na to už v ich vlastnom odvolaní poukázali, námietka nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného 1/ nebola náležite vyvrátená. Odvolanie žalovaného 3/ sa dotýka ale predovšetkým výšky uplatnenej, resp. súdom prvej inštancie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Považuje za potrebné vyjadriť sa i k tejto časti predmetného odvolania. V prípadoch, kde právny základ takéhoto nároku bol daný, všeobecná súdna prax priznáva podstatne nižšie náhrady, než bolo napadnutým rozsudkom ustálené. V tomto smere (bez ohľadu na vyššie uvedené) je možné príslušnú argumentáciu odvolateľa akceptovať. Bezpochyby bolo potrebné sa zaoberať aj, takpovediac osobným prístupom žalovaného 2/, ktorý svoje zavinenie uznal a ním nechcené následky dopravnej nehody oľutoval a za svoje konanie sa pozostalým ospravedlnil. Je tak isto zrejmé, že zo strany žalobcov došlo k vnútornému odpusteniu tejto tragickej udalosti. Je nesporné, že výška

náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je ponechaná na úvahu súdu. V danej veci bolo však potrebné vziať do úvahy aj žalovaným 3/ namietané okolnosti. Má za to, že napadnutým rozsudkom tieto okolnosti náležite vyhodnotené neboli. V merite veci však namieta v odvolaní (bez ďalšieho bližšieho ozrejmenia tohto právneho názoru) uvedenú zodpovednosť žalovaného 1/, ako nárok, ktorý je v rozpore s platným právom tak, ako to v odvolaní uviedol. S poukazom na všetky tieto okolnosti sa domáha zmeny napadnutého rozsudku a zamietnutia žaloby voči žalovanému I/.

44. K odvolaniu žalovaného 3/ sa vyjadril intervenient na strane žalovaného 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu. V časti označenej ako čl. II odvolania sa odvolateľ zaoberá problematikou nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného 1/. Argumentácia tu uvedená je v súlade s jeho námietkami, uvedenými v našom odvolaní zo dňa 4.4.2018. Za najdôležitejšiu časť považuje ozrejenie situácie v rozhodovaní Najvyššieho súdu SR v čase po vydaní uznesenia Ústavného súdu SR čís.: III ÚS 666/2016, ktoré rozhodnutie Ústavného súdu sa aj v napadnutom rozsudku interpretuje ako potvrdenie existencie zákonných predpokladov uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení čís. 381/2001 Z. z. Názor odvolateľa - „Po analýze Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky je zrejmé, že sa nezaoberal hodnotením právnej stránky veci ako takej. Ústavný súd Slovenskej republiky sa zaoberal otázkou porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v kontexte čl. 20 zákona č. 460/1992Zb. Ústava Slovenskej republiky a označil odôvodnenie súdu za dostatočné, nehodnotil ho po stránke právnej. Domnievame sa, že Ústavný súd prekročil účel svojho poslania a vyjadril vo veci právny názor, ktorý nemôže byť pre všeobecné súdy Slovenskej republiky záväzný.“ - by mal viesť aspoň k úvahe o záväznosti rozhodnutia ÚS SR i v tejto veci. Výškou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa odvolateľ zaoberá v čl. III a IV svojho odvolania. Je zrejmé, že v súčasnosti slovenské súdy priznávajú z tohto titulu rôzne sumy, pričom sa poukazuje iba na to, že konkrétne priznanú sumu náhrady považoval ten-ktorý súd za primeranú. Náhrada priznaná napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie však vybočuje aj z tohto rámca - smerom nahor.

45. Ak má byť uplatnená náhrada akýmsi ekvivalentom do života dcéry vložených investícií jej rodičov, tak ako to vo svojej výpovedi pred súdom uviedol žalobca 1/, je to opätovne iba potvrdením tej skutočnosti, že aj žalobcovia považujú náhradu nemajetkovej ujmy za akúsi náhradu škody, ktorý názor však je v rozpore s celou právnou konštrukciou Občianskeho zákonníka. Na túto skutočnosť odvolateľ náležite poukázal, a s touto jeho argumentáciou sa v tomto kontexte stotožňuje.

46. K odvolaniam sa vyjadrili žalobcovia 1/ a 2/. Žalobcovia považujú podané odvolania za nedôvodné v celom rozsahu, nakoľko rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 26C/57/2014 - 254 zo dňa 15.02.2018 je zákonný a vecne správny. Súd prvej inštancie sa dôkladne a podrobne vyjadril v napadnutom rozsudku ku všetkým podstatným okolnostiam prejednávanej veci, v dôsledku čoho je potrebné napadnuté rozhodnutie považovať za preskúmateľné a zákonné. Žalobcovia nepovažujú za účelné vyjadrovať sa opakovane k predmetu sporu a k okolnostiam, ktoré súd prvej inštancie správne ustálil, preto na odôvodnenie napadnutého rozsudku primerane odkazujú (najmä v otázke krytia náhrady nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením). Po dôkladnom oboznámení s obsahom napadnutého rozsudku a po oboznámení s obsahom spisového materiálu nemožno zistiť žiaden dôvod na to, aby sa odvolací súd odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Tieto závery súdu prvej inštancie spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem a príslušnej judikatúry vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výrokov napadnutého rozsudku. Skutočnosti uvádzané žalovanými a intervenientom v podaných odvolaniach sú totožné s argumentmi, ktoré žalovaní namietali už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa tento súd náležite vysporiadal. Podané odvolania neobsahujú žiadne právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mali ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Napadnutý rozsudok bol vydaný v súlade so zákonom a nie je dôvod na jeho zrušenie alebo zmenu. V rámci konania pred súdom prvej inštancie bol vykonaný dostatok dôkazov a bol zabezpečený dostatok skutkových podkladov, aby mohol súd vo veci rozhodnúť a zároveň nebolo konanie postihnuté takou vadou, ktorá by mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Námietky odvolateľov nie sú spôsobilé ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, neobsahujú žiadne nové skutočnosti, ktorými by malo byť preukázané konkrétne porušenie alebo ohrozenie práv odvolateľov alebo ktoré by preukázali, že neboli splnené podmienky na vydanie napadnutého rozsudku.

47. V odvolaniach bola okrem iného napadnutá aj výška priznanej nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti žalobcovia poukazujú na skutočnosť, že priznanú výšku nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade

považovať za neprímeranú, práve naopak, vzhľadom na charakter a závažnosť zásahu do osobnej sféry žalobcov v dôsledku úmrtia ich jedinej dcéry, sa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy javí ako nedostatočná. Napriek tomu však žalobcovia nepodali odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko samotné súdne konanie nevyplýva priaznivo na ich psychiku a nechcú zbytočne predlžovať súdne konanie. V súvislosti s namietanou výškou priznanej nemajetkovej ujmy žalobcovia poukazujú na skutočnosť, že nie je pravdou, že by sa náhrada nemajetkovej ujmy pohybovala v rozmedzí 5 - 15 tisíc eur. Táto argumentácia žalovaných neobstojí, nakoľko priznaná výška nemajetkovej ujmy záleží vždy na posúdení konkrétnych okolností prípadu. Z praxe súdov však možno poukázať na obdobné prípady dopravných nehôd, kedy súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- Eur (viď napríklad rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/126/2010). V uvedenom konaní išlo o smrť manželky žalobcu v dôchodkovom veku, pričom v tomto prejednávacom prípade išlo o mladú dcéru žalobcov (19 ročnú), ktorá mala celý život pred sebou (a žalobcovia ako jej rodičia spolu s ňou taktiež). Za daných okolností nemožno v žiadnom prípade považovať náhradu nemajetkovej ujmy za neprímeranú. Ani priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur pre každého zo žalobcov nemôže nahradiť tú obrovskú stratu pre žalobcov, kedy v dôsledku dopravnej nehody prišli o svoju jedinou dcéru, čo sa v konečnom dôsledku podpísalo aj pod rozpad ich manželstva. S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti žalobcovia navrhujú Krajskému súdu v Trnave, aby odvolania zamietol ako nedôvodné v celom rozsahu.

48. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných je dôvodné.

49. Predmetom nároku žalobcov je nárok na zaplatenie žalobcovi 1/ sumu 175.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 175.000 eur, z titulu nemajetkovej ujmy za zásah do práv na ochranu osobnosti spočívajúci v zásadnom a trvalom obmedzení ich súkromného a rodinného života, ku ktorému došlo neočakávaným a náhlým úmrtím dcéry žalobcov.

50. Súd prvej inštancie vyhovel čiastočne žalobe o zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcom 1/, 2/, ktorým priznal nemajetkovú ujmu vo výške každému 25.000 eur.

51. S prihliadnutím k rozsahu a dôvodom odvolania žalovaných bol predmetom prieskumu odvolacieho súdu výrok I., II., rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola priznaná žalobcom 1/ a 2/ nemajetková ujma každému po 25.000 eur (z uplatnenej sumy 350.000 eur) a výrok V. a VI. o náhrade trov konania. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu nebola časť rozsudku, v ktorej bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, pretože žalobcovia v tejto časti odvolanie nepodali a rozsudok v zamietajúcej časti nadobudol právoplatnosť.

52. Žalovaný 1/, intervenient na strane žalovaného 1/ v odvolaní namietali nesprávne právne posúdenie veci a všetci odvolatelia zároveň priznanú nemajetkovú ujmu považovali za neprímerane vysokú.

53. V niektorých prípadoch žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov voči viacerým subjektom, z ktorých jeden je zodpovedný podľa § 420 OZ a druhý v zmysle § 427 OZ. Bude to vtedy, ak chce poškodený využiť možnosť výhody solidarity záväzku viacerých zodpovedných subjektov." V rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 999/2007 sa konštatuje, že ak pri určení osoby zodpovednej za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, treba pripustiť analogické použitie § 420 ods. 2 OZ a neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogické použitie § 427 a nasl. OZ pri určení osoby zodpovednej za zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Pri skúmaní predpokladov zodpovednosti za zásah do osobnostných práv treba postupovať podľa § 13 OZ.

54. Súd prvej inštancie správne konštatoval vecnú pasívnu legitimitáciu žalovaného 1/ vyplývajúcu z toho, že žalovaný 3/ mal uzavreté s právnym predchodcom intervenienta ako poisťovateľom povinné

zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla značky Volvo, evidenčné číslo ŠT-724-IM a návesu značky KOEGEL, evidenčné číslo ŠT-713-IM a že bol držiteľom zelenej karty, t.j. Medzinárodnej karty automobilového poistenia. Poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla poskytuje žalovaný 1/. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného 1/, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením. Zásah do osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život) stratou najbližšieho človeka, dcéry v dôsledku čoho utrpeli psychickú ujmu, bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu (v danom prípade intervenienta na strane žalovaného 1/.

55. Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 39) a preto i v preskúmvanej veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom (právná oblasť je harmonizovaná právom Európskej únie). Tzv. motorové smernice (smernica Rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a smernica Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako i smernica Rady 209/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na únijskom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD C-300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 55).

56. Medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s tzv. motorovými smernicami, patrí aj nemajetková ujma (rozsudok SD C-22/12, bod 50), ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 OZ). Pod pojem ujma je treba zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu (rozsudok SD C-22/12, bod 47), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj cieľ chránený smernicami. Podľa ustálenej judikatúry SD sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch a v prípade rozporu medzi jazykovými verziami textu práva Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa účelu právneho predpisu. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj „osobná ujma“, je treba sa sústrediť na účel smernice, pričom uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ v snahe uplatnenia extenzívneho výkladu týchto pojmov, s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok SD C-22/2012 Haasová, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 OZ vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 57, 58). Uvedený záver, ako uviedol SD, nemôže spochybniť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 OZ k úprave zásahov do ochrany osobnosti, ktorá je nezávislá od úpravy zodpovednosti za škodu.

57. S poukazom na uvedené vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla (SD Tlačové komuniké č. 144/13 z 24. októbra 2013). Žalobcovia sa preto dôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy i priamo voči žalovanému 1/, ktorý má povinnosť nahradiť nemajetkovú (psychickú) ujmu spôsobenú zásahom do

osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život) stratou najbližšieho človeka dcéry.

58. Pre účely ZoPZP bolo potrebné pojem škoda vykladať eurokonformne, teda extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy, titulom občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Gramatický (formalistický) výklad pojmu škoda, vychádzajúci z textu ZoPZP, resp. z ustanovení OZ o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, znamenalo by to neprípustné značne disproporčné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá.

59. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Z textu tejto smernice je zrejmé, že používa slovné spojenie „personal injury“ (napr. úvod bod 12, článok 9 ods. 1), teda „osobná ujma“. Komunitárne právo tak chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, respektíve za ujmu považuje majetkovú aj nemajetkovú škodu (rozsudok SD C-63/09 Axel Walz).

60. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo 206/2017, 6MCdo 1/2016 a je potrebné uviesť, že v kontexte vyššie uvedeného nebol dôvod rezignovať na aplikáciu moderných výkladových metód, ku ktorým je povolaný každý členský štát Európskej únie, predovšetkým na eurokonformný ako i lingvistický výklad, vrátane materiálnej, interpretačnej záväznosti judikatúry SD (ktorá nezaväzuje len strany sporu ale je prameňom komunitárneho práva).

61. V dôsledku vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie je pre vnútroštátny orgán aplikácie práva eurokonformný výklad vnútroštátneho práva záväzný, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť i medzery vnútroštátneho právneho predpisu. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozhodnutie C-106/89 Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial alebo C-91/92 Paola Faccini Dori a Recrep SRL) dôvodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc, bolo potrebné vychádzať z rozšíreného výkladu definície škody. Aj podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

62. Povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Vnútroštátne právo túto náhradu upravuje, na základe zodpovednosti poisteného

za škodu, aplikáciou ustanovenia § 11 a § 13 OZ a to v dôsledku vývoja súdnej praxe (inšpirovaného rozhodovacou činnosťou súdov Českej republiky). Je nespochybniteľné, že súdna prax na základe zodpovednosti poistených za škodu priznáva náhradu nemajetkovej ujmy príbuzným obetí dopravných nehôd. Smrť člena rodiny spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku zakladá občianskoprávnu zodpovednosť prevádzateľa, či vodiča dopravného prostriedku, domáhať sa zo strany oprávnených osôb voči týmto osobám v zmysle vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, v dôsledku neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv (tým, že bolo porušené ich právo na rodinný a súkromný život).

63. V konečnom dôsledku odvolací súd poukazuje aj na stanovisko občianskoprávneho kolégia NS zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov č. 8/2018 : Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016)

64. Súd prvej inštancie správne posúdil aj námietku premičania vznesenú žalovaným 1/. V danom prípade žalobcovia upresnili len spôsob prijatia pohľadávky žalobcami, neuplatňovali si nárok na základe iných skutkových okolností, iným právnym titulom, preto hoci súd pripustil zmenu žaloby, plynutie premičacej lehoty posúdil správne.

65. Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo stanovisko (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov č.1/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania, avšak výnimočne ak písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP (odňatie možnosti konať pred súdom).

66. Súd prvej inštancie síce popísal aké vzťahy mala nebohá k rodičom, avšak z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, z akých dôvodov priznal žalobcom 1/ a 2/ po 25.000 eur, keď uviedol, že mali výnimočný vzťah s dcérou, smrť dcéry prežívali ťažko, a smrťou dcéry stratili zmysel života, keď ich manželstvo sa postupne rozpadlo. Uviedol tiež, že u žalobcov sa prejavili zdravotné problémy psychického charakteru, podrobili sa liečbe antidepressívami. Žalobcovia si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy každý po 175.000 eur a je potom nepreskúmateľné, aké kritériá zohľadňoval pri priznávaní nemajetkovej ujmy i s ohľadom na aplikačnú prax.

67. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila).

68. Pri stanovení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd poukazuje na voľnú úvahu súdu, pretože zákon nestanovuje ani len rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Pri jej rozhodovaní preto musí súd prihliadnuť na: -závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, - na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Preto určujúcimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je: 1. atribút primeranosti. Tento atribút je rozhodujúce kritérium priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. 2. proporcionálna, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Pre rozhodovanie je preto dôležité zváženie individuálnych okolností prípadu. Judikatúra súdov v tejto oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Keďže v Náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14, ktorý konštatoval, že „pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v

iných prípadoch" odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 1568/09, kde bol konštatovaný zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom a primerané zadostučinenie označené za jednu z civilnoprávných sankcií, ktorá má odrádzať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov protiprávneho konania a byť tak nástrojom prevencie. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obeť“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora európskej únie i európskeho súdu pre ľudské práva. V neposlednom rade odvolací súd poukazuje na aplikačnú prax slovenských súdov.

69. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu. Požiadavky na právnu argumentáciu vyplývajú aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a smerujú k tomu, aby výsledok rozhodovacej činnosti súdov bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby účastník konania nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov. Súdny musí pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí potom vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby jeho zámery boli zrozumiteľné, spravodlivé a presvedčivé. Súdny pritom musia súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP, obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu, ktorý svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

70. Súd prvej inštancie sa pri určení priznanej výšky nemajetkovej ujmy u žalobcov dôsledne neriadil riadnym zhodnotením jej primeranosti a proporcionality. Odôvodnil jej priznanie s ohľadom na preukázanú intenzitu vzťahov, avšak bližšie nerozvinul, prečo suma priznaná žalobcom 1/ a 2/ po 25.000 eur je primeraná s ohľadom na vyššie uvedené okolnosti. Takéto zdôvodnenie je nedostatočné, nevyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia sa stáva jeho rozhodnutie v tejto časti nepresvedčivé a neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu.

71. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti a tiež v súvisiacich výrokoch o náhrade trov konania a povinnosti zaplatiť súdny poplatok a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

72. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude vo veci v zmysle intencií odvolacieho súdu opätovne vypočítať žalobcov na vzájomné vzťahy k dcére, bližšie skutkové okolnosti následkov u žalobcov 1/ a 2/ v dôsledku dopravnej nehody, opätovne posúdiť výšku priznanej nemajetkovej ujmy a zohľadniť otázku prípadnej hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, či jej poskytovali nejakú pomoc resp. ona im. Naostatok musí tiež súd v ďalšom konaní a novom rozhodnutí o priznaní nemajetkovej ujmy vyhodnotiť a prihliadnuť na okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby - postoj žalovaného 2/a 3/ (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, jeho majetkové pomery, mieru zavinenia. Súd prvej inštancie musí prihliadnuť

na závažnosť vznikutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu tak, aby bol zachovaný princíp primeranosti a proporcionality a v závislosti od výsledkov dokazovania, tieto riadne vyhodnotiť, náležite sa vysporiadať s relevantnou právnu i skutkovou argumentáciou strán sporu.

73. Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami účastníkov.

74. Podľa § 396 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci. Preto bude povinnosťou súdu prvej inštancie rozhodnúť aj o trovách tohto odvolacieho konania.

75. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).